

Elsäkerhetslag;

utfärdad den 9 juni 2016.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 § Denna lag syftar till att främja hög elsäkerhet och minska risker för att el orsakar personskada eller sakskada.

Särskilda bestämmelser om elektromagnetisk kompatibilitet finns i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet.

Ordförklaringar

2 § Med *elektrisk anläggning* avses i denna lag en anläggning för produktion, överföring eller användning av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den.

Om olika delar av en och samma anläggning har skilda innehavare, anses varje sådan del som en särskild anläggning. Om en anläggning för användning av el är ansluten till en eller flera andra sådana anläggningar och anläggningarna har samma innehavare, ska anläggningarna anses som en och samma anläggning.

3 § I denna lag avses med

starkströmsanläggning: en elektrisk anläggning för sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för människor eller egendom,

elektrisk utrustning: en anordning, apparat eller annat föremål som producerar, överför, använder eller förbrukar el eller en komponent i en sådan utrustning eller i en starkströmsanläggning, och

säkerhetsbrist i el: el som inte är så säker som skäligen kan förväntas.

4 § Med *elinstallationsarbete* avses i denna lag arbete som avser

1. att utföra, ändra eller reparera en elektrisk starkströmsanläggning,

2. att fast ansluta en elektrisk utrustning till en starkströmsanläggning, eller

3. att koppla loss en elektrisk utrustning från en starkströmsanläggning som utrustningen är fast ansluten till.

5 § I denna lag avses med

elinstallationsföretag: en näringsidkare som yrkesmässigt utför elinstallationsarbete, och

elinstallatör: en fysisk person som är auktoriserad att utföra elinstallationsarbete.

¹ Prop. 2015/16:163, bet. 2015/16:FöU12, rskr. 2015/16:265.

Skyldigheter i fråga om elektriska anläggningar

6 § Den som innehar en starkströmsanläggning ska se till att

1. det fortlöpande kontrolleras att anläggningen ger betryggande säkerhet mot personskada och sakskada, och
2. arbete som utförs på eller i anslutning till anläggningen görs på ett sådant sätt och utförs av eller under ledning av personer med sådana kunskaper och färdigheter att betryggande säkerhet ges mot personskada och sakskada.

7 § Om en tillkommen elektrisk anläggning kan vålla personskada eller sakskada eller driftstörning genom inverkan på en annan redan befintlig elektrisk anläggning, ska innehavaren av den förstnämnda anläggningen vidta de åtgärder som behövs vid den anläggningen för att förebygga sådan skada eller störning.

8 § Om en tillkommen elektrisk anläggning kan vålla sakskada genom inverkan på en redan befintlig naturgasledning, som det krävs koncession för enligt naturgaslagen (2005:403), ska innehavaren av den elektriska anläggningen vidta de åtgärder som behövs vid den anläggningen för att förebygga sådan skada.

9 § Om det på en elektrisk ledning eller en skyddsanordning som hör till den ledningen ska utföras arbete som är farligt på grund av närhet till en luftledning för starkström och innehavaren av den förstnämnda ledningen begär det, ska innehavaren av starkströmsledningen ta den ur drift så länge som det är nödvändigt för arbetet.

10 § Den som begär ett driftavbrott enligt 9 § ska ersätta den kostnad och skada som avbrottet medför för innehavaren av starkströmsledningen.

11 § Den som innehar en starkströmsanläggning med en spänning som överstiger 1 000 volt mellan fasledare där det vid enfasigt fel kan uppkomma jordslutningsström med större styrka än 500 ampere och får kännedom om att det har tillkommit en elektrisk anläggning för svagström eller för starkström med en spänning av högst 1 000 volt mellan fasledare, ska vidta de åtgärder som behövs vid den förstnämnda anläggningen för att förebygga skada eller störning.

Åtgärderna ska vara ändamålsenliga för att förebygga att anläggningen genom induktion eller förhöjda markpotentialer påverkar den andra anläggningen och orsakar person- eller sakskada eller annan störning än ljudstörning.

12 § Om en innehavare av en tillkommen anläggning har orsakat att kostnaden för åtgärder enligt 11 § blivit väsentligt högre än nödvändigt, ska innehavaren svara för merkostnaden.

13 § Vid tillämpningen av 7, 8, 11 och 12 §§ ska en elektrisk anläggning anses tillkomma

1. när den tas i bruk och, om olika delar av anläggningen tas i bruk vid skilda tidpunkter, varje sådan del anses som en särskild tillkommen anläggning, och

2. om den flyttas eller ändras i fråga om utförande eller drift och därigenom ökar risken för skada eller störning.

14 § Om nödvändigt skydd enligt 7, 8 eller 11 § kan uppnås med bättre verkan eller till lägre kostnad genom någon åtgärd vid en annan anläggning ska innehavaren av den anläggningen utföra åtgärden.

Den som utfört åtgärden har rätt att få ersättning för de utgifter som varit nödvändiga av den som enligt 7, 8 eller 11 § är skyldig att vidta åtgärder. Om åtgärden inneburit en fördel för anläggningen i form av minskning av utgifterna för dess underhåll och drift eller annan stadigvarande förbättring av driften, ska ersättningen minskas i motsvarande mån.

15 § Om ett område för sjötrafik i avsevärd omfattning kommer att trafikeras av fartyg som kräver större segelfri höjd än en elektrisk ledning medger, är innehavaren av ledningen skyldig att vidta de åtgärder med ledningen som behövs för att ge betryggande säkerhet mot person- eller sakskada. Ledningens innehavare ska svara för kostnaderna för åtgärderna.

Skyldigheter i fråga om elektrisk utrustning

16 § Den som tillverkar, representerar den som tillverkar, importerar, distribuerar eller installerar en elektrisk utrustning ska se till att utrustningen uppfyller gällande säkerhetskrav.

17 § Den som innehar en elektrisk utrustning ska se till att den underhålls på ett godtagbart sätt och används på ett sätt som inte riskerar säkerheten.

18 § Den som använder en elektrisk utrustning ska försäkra sig om att den är säker för användning.

19 § Den som innehar en elektrisk utrustning som är avsedd att anslutas till en starkströmsanläggning ska se till att

1. det fortlöpande kontrolleras att utrustningen ger betryggande säkerhet mot personskada och sakskada, och
2. arbete som utförs på eller i anslutning till utrustningen görs på ett sådant sätt och utförs av eller under ledning av personer med sådana kunskaper och färdigheter att betryggande säkerhet ges mot personskada och sakskada.

Auktorisation för elinstallationsarbete

20 § Den som har tillfredsställande utbildning och praktisk erfarenhet och är lämplig ska efter ansökan ges auktorisation som elinstallatör.

Auktorisation ges för alla slag av elinstallationsarbeten eller för visst slag av sådant arbete.

21 § Tillsynsmyndigheten prövar frågor om auktorisation av elinstallatörer.

22 § Den som uppfyller de villkor för tillfällig yrkesutövning som gäller enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen ska vid tillämpningen av denna lag anses vara auktoriserad.

Elinstallationsföretag

23 § Ett elinstallationsföretag måste ha minst en auktoriserad elinstallatör som ska verka för att verksamheten bedrivs i enlighet med denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

24 § Ett elinstallationsföretag ska

1. utöva egenkontroll över arbetet enligt ett egenkontrollprogram som säkerställer att elinstallationsarbete utförs enligt de krav som ställs i denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

2. se till att elinstallationsarbete endast utförs av en elinstallatör eller av någon som omfattas av företagets egenkontrollprogram enligt 1.

Skyldighet att anmäla elinstallationsarbete

25 § Ett elinstallationsföretag som ska utföra arbete på andras anläggningar ska anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Anmälan kan göras för alla slag av elinstallationsarbeten eller för visst slag av sådant arbete. Arbetet får inte påbörjas förrän anmälan har gjorts.

Utförande av elinstallationsarbete

26 § Elinstallationsarbete ska utföras på ett sådant sätt att anläggningen ger betryggande säkerhet mot personskada och sakskada.

27 § Elinstallationsarbete får utföras endast av

1. en elinstallatör som är auktoriserad för arbetet, eller

2. någon som omfattas av företagets egenkontrollprogram enligt 24 §.

Ansvar för skada som orsakas av el från en starkströmsanläggning

28 § Om en personskada eller sakskada orsakas av el från en starkströmsanläggning, ska innehavaren av den starkströmsanläggning som elen senast kommit från ersätta skadan. Skadeståndsansvaret gäller även om det inte följer av allmänna skadeståndsbestämmelser.

Första stycket gäller inte

1. den som innehar en starkströmsanläggning för produktion av el där generatorm har en märkeffekt om högst 50 kilovoltampere,

2. den som innehar en starkströmsanläggning som är avsedd för användning av el och som tillförs el med en spänning av högst 250 volt mellan en ledare och jord eller, vid icke direkt jordat system, mellan två ledare,

3. om skadan skett på en annan elektrisk anläggning eller på en naturgasledning som det krävs koncession för enligt naturgaslagen (2005:403), eller

4. om starkströmsanläggningen utgörs av en inrättning för godsbefordran eller är avsedd för en sådan inrättnings behov och skadan uppkommit på egendom som har blivit mottagen för sådan befordran.

29 § Om en personskada eller sakskada orsakas av säkerhetsbrist i el som satts i omlopp från en elektrisk anläggning med egen generator eller transformator, ska anläggningens innehavare ersätta skadan.

I fråga om sakskada gäller första stycket endast skada på egendom som till sin typ vanligen är avsedd för enskilt ändamål och som den skadelidande vid tiden för skadan använde huvudsakligen för enskilt ändamål.

Avtalsvillkor som inskränker skadeståndsskyldigheten är utan verkan.

30 § Skadeståndsansvaret enligt 29 § gäller inte den som

1. visar att elen sattes i omlopp utanför en näringsverksamhet,
2. gör sannolikt att säkerhetsbristen har uppkommit efter att elen sattes i omlopp,
3. visar att säkerhetsbristen beror på att elen måste stämma överens med tvingande föreskrifter som har meddelats av en myndighet, eller
4. visar att det med hänsyn till det vetenskapliga och tekniska vetandet vid den tidpunkt då elen sattes i omlopp inte var möjligt att upptäcka säkerhetsbristen.

Ansvar för skada vid driftstörning

31 § Om en personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada orsakas av att el från en elektrisk anläggning stör driften vid en annan elektrisk anläggning och störningen uppstått till följd av uppsåt eller vårdslöshet hos innehavaren av den förstnämnda anläggningen, ska den innehavaren ersätta skadan.

Ägares skadeståndsansvar

32 § Ägaren till en elektrisk starkströmsanläggning som upplåtit nyttjanderätten helt eller delvis till någon annan svarar ändå för skada som ska ersättas enligt denna lag som om ägaren är innehavare. Ägaren är dock inte ansvarig med annan egendom än den som har upplåtits.

Om ägaren har betalat ersättning i ett sådant fall som avses i första stycket får ägaren kräva tillbaka den av nyttjanderättshavaren.

Bestämmande av skadestånd

33 § Vid bestämmande av ersättning för skada enligt 28, 29 eller 31 § ska 5 kap. skadeståndslagen (1972:207) tillämpas.

När ersättning för sakskada bestäms enligt 29 § ska ett belopp om 3 500 kronor avräknas.

Skadelidandes medvållande

34 § Om vållande på den skadelidandes sida har medverkat till skada, ska

1. i fråga om ersättning enligt 28 § första stycket eller 31 §, bestämmelserna om jämkning i 6 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207) tillämpas, och
2. i fråga om ersättning enligt 29 §, skadeståndet bestämmas efter vad som är skäligt.

Preskription

35 § Talan om ersättning ska väckas

1. i fråga om ersättning enligt 28 § första stycket eller 31 § inom två år från det att skadan inträffade, och

2. i fråga om ersättning enligt 29 § inom tre år från det att den som vill ha ersättning fick eller borde ha fått kännedom om att fordringen kunde göras gällande, dock senast tio år från det att den som påstås vara skadeståndsskyldig tillhandahöll elen.

Den som inte väcker talan i tid har inte rätt till ersättning enligt de angivna bestämmelserna.

Tillsynsmyndighet

36 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska utöva tillsyn enligt denna lag och enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen. Tillsynen omfattar inte bestämmelserna om skadestånd i 28–35 §§.

Upplysningar och handlingar

37 § Tillsynsmyndigheten har rätt att få de upplysningar och ta del av de handlingar som myndigheten begär för tillsynen.

Tillträde och provning

38 § För tillsyn har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder.

39 § Om det behövs för tillsynen, får tillsynsmyndigheten hos den som tillverkar, representerar den som tillverkar, importerar eller distribuerar en elektrisk utrustning ta ut ett eller flera exemplar för provning av elektrisk utrustning som

1. är avsedd att anslutas till en elektrisk anläggning, eller
2. har införts eller ska införas på marknaden.

40 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för tillsynen enligt 38 och 39 §§.

Förelägganden

41 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att de föreskrifter som omfattas av tillsynen ska följas.

Ett sådant föreläggande gäller omedelbart och får förenas med vite.

42 § Om någon inte följer ett föreläggande enligt 41 §, får tillsynsmyndigheten besluta att rättelse ska göras på bekostnad av den som föreläggandet riktas mot.

Förbud

43 § Tillsynsmyndigheten får

1. förbjuda användning av en elektrisk anläggning som är i ett sådant skick eller används på ett sådant sätt att fara för person eller egendom kan uppstå,

2. förbjuda tillhandahållande eller användning av elektrisk utrustning som är i ett sådant skick eller används på ett sådant sätt att fara för person eller egendom kan uppstå eller som inte är kontrollerad, provad, besiktigad eller dokumenterad enligt gällande föreskrifter, och

3. helt eller delvis förbjuda tillhandahållande av elinstallationstjänster som inte uppfyller kraven i denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, om ett föreläggande enligt 41 § inte följts och det finns skäl att befara att det medför fara för elsäkerheten.

Ett förbud enligt första stycket gäller omedelbart, får förenas med vite och får verkställas.

Återkallelse av auktorisation

44 § Tillsynsmyndigheten får återkalla eller inskränka en auktorisation som har getts enligt 20 §, om elinstallatören visar oskicklighet eller försummelse vid elinstallationsarbete eller på annat sätt visar sig uppenbart olämplig för auktorisationen.

En auktorisation får återkallas eller inskränkas för viss tid.

Varning

45 § I stället för att återkalla eller inskränka en auktorisation får tillsynsmyndigheten i mindre allvarliga fall varna en elinstallatör.

Dispens

46 § Den myndighet som regeringen bestämmer får i det enskilda fallet ge dispens från kraven i denna lag.

Bemyndiganden

47 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beskaffenhet, placering, provning, kontroll, besiktning, användning och skötsel av elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning som är avsedd att anslutas till en starkströmsanläggning samt om arbete på eller i anslutning till sådana anläggningar och sådan utrustning,

2. tillståndsplikt eller anmälningsplikt för uppförande, ändring eller borttagning av starkströmsanläggningar,

3. skyldighet för innehavare av nätconcession enligt ellagen (1997:857) eller en starkströmsanläggning att anmäla olycksfall eller driftstörningar,

4. skyldigheter vid framdragande av svagströmsledning,

5. säkerhetskrav som avses i 16–18 §§,

6. skyldigheter i fråga om information som ska följa med elektrisk utrustning,

7. skyldigheter att i fråga om elektrisk utrustning vidta skadeförebyggande arbete och vidta åtgärder när det finns anledning att anta att sådan utrustning inte överensstämmer med säkerhetskraven,

8. vilken utbildning och praktisk erfarenhet som krävs för att bli auktoriserad som elinstallatör,

9. de slag av elinstallationsarbete för vilka auktorisation kan ges enligt 20 § andra stycket och de för vilka anmälan kan göras enligt 25 §,

10. vad ett egenkontrollprogram ska innehålla,

11. avgifter för en myndighets verksamhet enligt denna lag,

12. ersättning för uttaget prov enligt 39 § och om skyldighet att ersätta kostnaderna för provningen, och

13. sådana undantag från kraven i 16–27 §§ som det finns särskilda skäl för.

Straff

48 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot

1. en skyldighet som en innehavare av starkströmsanläggning eller elektrisk utrustning har enligt 6 eller 19 §,

2. krav för att få utföra elinstallationsarbete enligt 27 §, eller

3. ett förbud enligt 43 § första stycket 3.

49 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot skyldigheten att ha auktoriserad elinstallatör enligt 23 §,

2. bryter mot skyldigheten att ha egenkontrollprogram enligt 24 § 1,

3. utför elinstallationsarbete utan att ha gjort anmälan enligt 25 §, eller

4. bryter mot ett säkerhetskrav i 16, 17 eller 18 § eller en föreskrift som meddelats med stöd av 47 § 5, 6 eller 7.

50 § Till ansvar enligt denna lag ska inte dömas i ringa fall eller om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

51 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande får inte dömas till straff enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet.

Förverkande

52 § En elektrisk anläggning eller elektrisk utrustning som varit föremål för brott enligt denna lag ska förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för sådan egendom kan värdet av egendomen förklaras förverkat. Även utbytet av brott enligt denna lag ska förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

Överklagande

53 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt 20, 37–39 och 41–46 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

2. Den som med stöd av äldre föreskrifter har fått behörighet som elinstallatör ska vid tillämpningen av denna lag anses vara auktoriserad enligt 20 §. **SFS 2016:732**

På regeringens vägnar

STEFAN LÖFVEN

IBRAHIM BAYLAN
(Miljö- och energidepartementet)

